

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи

на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)

за освітньою програмою «Облік і аудит»
(назва освітньої програми)

на тему: «Особливості обліку й контролю виробництва та реалізації готової продукції (на прикладі ТОВ «Телекарт-Прилад»)»
(назва теми)

Виконавець:

судентка ФМОІТ 4 курс 1 група

Чернявська Олександра Олегівна

(прізвище, ім'я, по-батькові)

_____ (підпис)

Науковий керівник:

кандидат економічних наук, доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Сиротенко Наталія Анатоліївна

(прізвище, ім'я, по-батькові)

_____ (підпис)

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Для промислових підприємств готова продукція є важливим показником у системі обліку, тому що саме завдяки їй вони отримують та максимізують свій прибуток. Облік готової продукції включає комплекс робіт, під час яких забезпечується якісний і своєчасний облік виробництва, випуску та реалізації готової продукції. Тому, організація обліку готової продукції, яка дозволить підприємству мати своєчасне та оперативне володіння інформацією про її залишки на складах є важливим аспектом діяльності підприємства. Теоретичні аспекти обліку готової продукції розглядали у працях такі вчені як: Бутинець Ф.Ф. [6], Верига Ю. А. [3], Голов С.Ф. [11], Завгородній В.А. [49], Коблянська Г.Ю. [16], Попович П. Я. [37], Сопко В.В. [48], Ткаченко Н.М. [52], Черниш В.В. [10] та інші. В даних працях було розкрито поняття «готова продукція», представлено різні класифікації та оцінки обліку готової продукції, системи документального, аналітичного та синтетичного обліку. Питанням організації та методики контролю готової продукції розглядали такі вчені як: Загородний А. Г. [15], Зорій Н.М. [19], Очеретько Л.М. та Куртева Н.О. [32], Сметанко О.В [47], Філозоф А.В [54].

Мета дослідження. Метою кваліфікаційної роботи бакалавра є вивчення теоретичних та методичних положень обліку та контролю готової продукції, організації її обліку на складах та в бухгалтерії на прикладі досліджуваного підприємства та надання рекомендацій щодо її удосконалення.

Завдання дослідження. Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі завдання:

- розглянути сутність, класифікацію та основні методи оцінки готової продукції;
- охарактеризувати облік готової продукції на складі та у бухгалтерії;
- проаналізувати існуючі проблемні питання в системі обліку готової продукції;
- ознайомитися із загальною економічною характеристикою ТОВ «Телекарт-Прилад»;
- дослідити особливості відображення операцій з обліку готової продукції у ТОВ «Телекарт-Прилад»;
- навести шляхи удосконалення обліку готової продукції у ТОВ «Телекарт-Прилад»;
- запропонувати шляхи поліпшення системи контролю виробництва та реалізації;
- провести аналіз ефективності виробництва і реалізації готової продукції.

Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи є процес надання актуальної інформації про операції пов'язані з рухом готової продукції.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, організаційно-методичних та практичних положень обліку та контролю готової продукції у ТОВ «Телекарт-Прилад».

Методи дослідження. Відповідно до логіки наукового пошуку в роботі використані системний підхід для класифікації готової продукції; проблемно-цільовий підхід для визначення сутності готової продукції; метод порівняння – для виявлення тенденцій зміни величини готової продукції; методи аналізу та синтезу.

При здійсненні аналізу ефективності виробництва і реалізації готової продукції застосовувалися методи наукової абстракції, порівняння, вибіркового спостереження, групування, вертикальний та горизонтальний метод аналізу.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (60 найменувань) та 15 додатків. Загальний обсяг роботи становить 69 сторінок. Основний зміст викладено на 62 сторінках. Робота містить 14 таблиць, 7 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «**Теоретичні основи обліку виробництва та реалізації готової продукції**» розглянуто сутність, класифікацію та оцінку готової продукції, досліджено особливості обліку готової продукції на складі та в бухгалтерії, також було проаналізовано проблемні питання обліку готової продукції.

У другому розділі «**Діюча практика обліку готової продукції у ТОВ «Телекарт-Прилад»**» представлено загальну організаційно-економічну характеристику підприємства та описано особливості обліку руху готової продукції на даному підприємстві, а також запропоновано напрями удосконалення обліку готової продукції як на державному рівні, так і конкретно для системи управління досліджуваного підприємства.

У третьому розділі «**Контроль та аналіз виробництва та реалізації готової продукції**» розглянуто особливості системи контролю виробництва та реалізації готової продукції та надано рекомендації щодо її поліпшення, також проведено аналіз ефективності виробництва і реалізації продукції ТОВ «Телекарт-Прилад».

ВИСНОВКИ

За результатами проведеного дослідження встановлено:

1. Готова продукція – важливий показник у системі обліку, саме завдяки їй підприємства отримують та максимізують свій прибуток. Облік готової продукції включає комплекс робіт, при виконанні яких забезпечується своєчасний і якісний облік виробництва, випуску та реалізації готової продукції. Загальне визначення «готова продукція» відсутнє, але більшість авторів розуміють її, як виріб, послуга чи робота, що пройшла всі стадії виготовлення, випробування (перевірки) і відповідає затвердженим стандартам. Нормативними документами, якими регламентується готова продукція є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996/XIV; НП(С)БО 9 «Запаси» та інші. В основному, готову продукцію класифікують за формою; ступенем готовності; технологічною складністю та за відповідністю екологічним стандартам.

Готова продукція у системі обліку повинна оцінюватись відповідно до вимог чинних нормативних актів, а саме коли готова продукція підприємства знаходиться на стадіях випуску та зберігання, вона має оцінюватись відповідно до вимог НП(С)БО 16 «Витрати», яке визначає два поняття собівартості готової продукції, а саме, собівартість реалізованої продукції та виробнича собівартість продукції. Підприємство повинно використовувати методи оцінювання вибуття готової

продукції: ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасів; середньозваженої собівартості; собівартість перших за часом надходження запасів (ФІФО); нормативних витрат; ціни продажу.

2. Облік готової продукції на складі та в бухгалтерії передбачає оформлення наступних первинних документів: виробничих актів, рапортів про виробіток, табелів обліку робочого, актів про брак, накладних, відомостей, приймально-здавальних документів, актів приймання, бухгалтерських довідок, прибуткових і видаткових ордерів, сортових карток складського обліку. Підприємства самі вирішують якими саме документами обліковувати готову продукцію на складі, але ці документи в свою чергу обов'язково повинні мати такі реквізити: номер; дату; цех, який здав продукцію; склад, який її прийняв; номенклатурний номер (код) продукції; найменування продукції; вимірник; кількість, що пред'явлена цехом до здачі і фактично прийнята складом.

Усі первинні документи, що відображають рух готової продукції, у момент перевірки здаються матеріально-відповідальною особою до бухгалтерії.

Для обліку готової продукції Планом рахунків передбачено рахунок 26 «Готова продукція». За дебетом рахунку 26 відображається надходження готової продукції власного виробництва за первісною вартістю, за кредитом – списання готової продукції внаслідок продажу або використання для власних потреб.

3. Проблемні питання покращення організації ведення обліку готової продукції є досить актуальними. Одними із гострих питань залишаються питання визначення, класифікації та оцінки готової продукції. Також, одним із проблемних питань в обліку готової продукції лишається питання визначення «екологічна продукція», «продукція, що виготовлена без ГМО», порядку документального оформлення зазначених видів та особливостей їх оцінки.

Насущною залишається проблема відсутності нормативного документа з бухгалтерського обліку, в якому врегульована економічна сутність готової продукції. Проблемним питанням обліку готової продукції є також недоліки у первинній документації. Також існує проблема в обліку готової продукції стосовно плати за отриману продукцію, виконані роботи та надані послуги. Адже майже кожному підприємству доводилося продавати продукцію чи виконану роботу з відстрочкою платежу та доводилося боротися з неплатежами.

У сьогоднішніх реаліях, особливого значення набула проблема обліку готової продукції на підприємствах, які знаходяться на території бойових дій чи наближених до них районів. Багато з них втрачають товарно-матеріальні цінності, в тому числі й готову продукцію через пожежі, які сталися внаслідок обстрілу та через несправність обладнання призначеного для її належного зберігання. Дослідивши це питання, можемо сказати, що підприємство має провести інвентаризацію за наявності будь-яких фактів псування чи втрати готової продукції. Але, ті підприємства, що знаходяться на тимчасово окупованій території чи на території проведення антитерористичної операції можуть проводити інвентаризацію лише тоді, коли буде безпечний та безперешкодний доступ до складів, первинних документів, тощо.

4. ТОВ «Телекарт-Прилад» є одним з найбільших українських приладобудівних компаній в Україні. Стратегічним економічним завданням

Товариства є прагнення лідерства на всіх ринках присутності. Товариство має самостійний баланс, рахунки в банках, печатку та кутовий штамп зі своїм найменуванням, знак для товарів і послуг. Ведення бухгалтерського обліку, складання та надання статистичної інформації та адміністративних даних, підприємство виконує в порядку, встановленому чинним законодавством. Середньооблікова чисельність штатних працівників облікового складу ТОВ «Телекарт-Прилад» складає 478 особи.

До складу підприємства входять:

- приладобудівний завод (43000 м²);
- спеціальне конструкторське бюро;
- випробувальний центр (пройшов акредитацію у Національному Агентстві акредитації України);
- сервісний центр.

За результатами 2020 року ТОВ «Телекарт-Прилад» визнало чистий дохід від реалізації продукції у розмірі 438,7 млн. грн., що вище показника 2019 року на 13,6%, так у 2019 році чистий дохід був 379,1 млн. грн.

5. Для бухгалтерського обліку наявності, руху, відвантаження і продажу продукції у ТОВ «Телекарт-Прилад». Для ведення обліку використовують програму «1С: Підприємство 8.3».

На даному підприємстві використовують для узагальнення інформації про готову продукцію наступну систему рахунків: 26 «Готова продукція», 701 «Дохід від реалізації готової продукції», 901 «Собівартість реалізованої готової продукції».

Також, на кожний вид продукції складають виробничий акт, який використовують для складання накопичувальної відомості за місяць.

Дане підприємство веде частково автоматизований облік готової продукції. Вибуття запасів оцінюється за методом ФІФО. Облік транспортно-заготівельних витрат здійснюється зі застосуванням окремого субрахунку.

6. Пропонуємо ТОВ «Телекарт-Прилад» звернути увагу на несвоєчасну передачу документів до бухгалтерії, тому слід розробити та затвердити графік документообігу, якого слід дотримуватись кожному причетному до документації працівнику.

Вважаємо, доцільним у ТОВ «Телекарт-Прилад» застосування документу «Відомість випуску, відвантаження та реалізації продукції», який надасть змогу оперативно проводити аналіз надходжень за відвантажену продукцію та визначати суми дебіторської заборгованості на будь-яку дату за кожним покупцем.

Необхідно також покращити систему первинної документації, яка буде більш оперативною при оформленні та обробці інформації під час реалізації продукції, слід звернути увагу на удосконалення контролю з обліку вибуття готової продукції та на мінімізацію витрат часу та праці на обробку документів, пов'язаних з реалізацією продукції.

При наданні благодійної допомоги у вигляді готової продукції, рекомендуємо до рахунку 26 «Готова продукція» відкрити субрахунок 262 «Готова продукція для благодійної допомоги».

Для внутрішнього обліку такої допомоги рекомендуємо створити відомість відображення операцій пов'язаних з обліком безоплатно переданої готової

продукції, де має бути зазначено реквізити донора, отримувача, характеристика готової продукції та умови поставки.

Також ми рекомендуємо автоматизувати систему складського обліку ТОВ «Телекарт-Прилад», що дозволить оперативно отримувати інформацію про рух готової продукції. На підприємстві для обліку руху готової продукції можна застосовувати технічні засоби, що встановлені безпосередньо на складах, наприклад, АРМ комірника – це мобільне рішення, яке автоматизує складську роботу на смартфонах та планшетах.

7. До основних завдань при здійсненні контролю готової продукції відносять: перевірку дотримання умов збереження готової продукції включаючи дотримання порядку призначення матеріально-відповідальних осіб; перевірку правильності застосування класифікаційних ознак для цілей обліку; підтвердження достовірності даних обліку та фактичної наявності готової продукції – перевірку залишків готової продукції на дату балансу, яка повинна бути підтверджена даними інвентаризації, перевірку правильності відображення в обліку суми нестач і втрат готової продукції; перевірку поточних господарських операцій, повноти обліку готової продукції, відповідності даних аналітичного та синтетичного обліку і звітності; перевірку віднесення операцій з готовою продукцією до даного звітного періоду тощо; перевірку правильності оцінки готової продукції; перевірку вірогідності і повноти розкриття інформації про готову продукцію у фінансовій звітності.

У ТОВ «Телекарт-Прилад» спостерігається децентралізована система внутрішнього контролю, суть якої полягає у делегуванні повноважень для здійснення контролю працівникам усіх ланок управлінської ієрархії. Тобто у обов'язки кожного працівника відповідно до посадових інструкцій входить виконання функцій внутрішнього контролю діяльності.

З метою удосконалення системи контролю слід розробити основні підходи до процесу перевірки готової продукції, але за різними її видами індивідуально. У роботі запропоновано форми робочих документів, а саме плану проведення аудиту виробництва, зберігання та реалізації готової продукції та програми аудиту виробництва, зберігання та реалізації готової продукції.

Рекомендуємо особливу увагу звернути на інвентаризацію готової продукції на підприємстві в умовах воєнного стану. Для цього підприємству необхідно доповнити Положення про інвентаризацію відповідною інформацією. Згідно з Положення про інвентаризація активів та зобов'язань, інвентаризація продукції має проводитися за місцями зберігання та окремо за матеріально-відповідальними особами. Якщо, під час інвентаризації, була виявлена непридатна чи зіпсована готова продукція, то її слід віднести до окремого інвентаризаційного опису.

Після впровадження на території України воєнного стану, підприємствам слід звернути увагу на особливості проведення обов'язкової інвентаризації, а саме на:

- час проведення – у найкоротший терміни від моменту нанесення майнової шкоди;
- розробку розпорядчого документу та створення інвентаризаційної комісії;
- документування – оформлення інвентаризаційних описів, актів;
- результати проведення інвентаризації слід відображати в обліку та фінансовій звітності.

8. Аналіз основних показників діяльності ТОВ «Телекарт-Прилад» показав, що за 2019-2020 р.р. на підприємстві відбулось зростання виручки від реалізації продукції на 59,6 млн.грн, хоча прибуток від основної операційної діяльності та чистий прибуток теж знизилась, на 47,3 млн.грн та 22,4 млн.грн відповідно. Негативним моментом у діяльності ТОВ «Телекарт-Прилад» стало збільшення собівартості, вона зросла на 112,5 млн.грн, або на 51,5%. Відповідно збільшилися матеріальні витрати на 2,1 млн.грн. За рахунок більш високих темпів зростання виручки від реалізації продукції проти зростання матеріальних витрат понесених на виробництво даної продукції, матеріаломісткість зменшилась на 0,06 грн.

На підприємстві ТОВ «Телекарт-Прилад» за 2019-2020 роки відбулося збільшення трудомісткості на 0,06 грн., тобто підприємство стало виготовляти більш трудомістку продукцію, що у свою чергу призвело до перевитрат коштів на оплату праці на суму 263,2 тис. грн. свою чергу призвело до перевитрат коштів на оплату праці на суму 263,2 тис. грн. Перевитрати коштів на оплату праці призвели до втрати чистого доходу на суму 1,88 млн.грн.

Підприємству рекомендовано вжити заходів щодо розширення виробництва, збільшення чистого доходу і разом з тим працювати над зменшенням витрат на оплату праці.

ТОВ «Телекарт-Прилад» рекомендуємо переглянути калькуляцію собівартості продукції, спробувати знайти більш вигідніших постачальників сировини. Також рекомендуємо підприємству використовувати нову ресурсозберігаючу техніку та впроваджувати новіші технології виробництва, рекомендуємо працювати над оптимальністю термінів експлуатації основних засобів, і передусім активної їх частини, це впливає на підвищення ефективності відтворювальних процесів.

АНОТАЦІЯ

Чернявська О.О. «Особливості обліку й контролю виробництва та реалізації готової продукції (на прикладі ТОВ «Телекарт-Прилад»)»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» за освітньою програмою «Облік і аудит». Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2022.

У роботі розглядаються теоретичні та практичні аспекти обліку й контролю виробництва та реалізації готової продукції на прикладі ТОВ «Телекарт-Прилад».

Проаналізовано сутність та класифікації готової продукції, організаційно-методичні особливості обліку й контролю, існуючі проблемні питання. Проведено аналіз ефективності виробництва і реалізації готової продукції в ТОВ «Телекарт-Прилад».

Запропоновано внести уточнення до нормативних документів України, які регламентують облік готової продукції, розробити та затвердити графік документообігу, удосконалити систему первинної документації, запровадити форму «Відомість випуску, відвантаження та реалізації продукції», внести уточнення в Положення про інвентаризацію та переглянути порядок оплати за відвантажену продукцію з урахуванням особливостей воєнного стану, автоматизувати систему складського обліку тощо.

Ключові слова: готова продукція, оцінка, виробництво, реалізація, воєнний

стан, облік, контроль, економічний аналіз.

ANNOTATION

Cherniavska O.O. «Features of accounting and control of production and sale of finished goods on the example of Telecard-Prilad, LLC»

Qualification work for obtaining bachelor's degree in specialty 071 "Accounting and Taxation" for the educational program "Accounting and Audit".

Odessa National Economics University. – Odesa, 2022.

The work deals with the theoretical and practical aspects of accounting and control of production and sale of finished products on the example of LLC Telecard- Prilad.

The essence and classifications of finished products, organizational and methodological features of accounting and control, existing issues are analyzed. The analysis of efficiency of production and realization of finished goods in Open Company "Telecard-Device" is carried out.

It is proposed to clarify the regulations of Ukraine governing the accounting of finished products, develop and approve the schedule of documents, improve the system of primary documentation, introduce the form "Statement of release, shipment and sale of products", clarify the Regulations on inventory and revise the procedure for payment taking into account the peculiarities of martial law, automate the warehouse accounting system, etc.

Key words: finished products, evaluation, production, sale, martial law, accounting, control, economic analysis.